

KATOLIKUS KÁNTORLAPOK

Szerkeszti: Balogh Piusz OPraem,
a gödöllői Premontrei Szent Norbert Egyházzenei Szakközépiskolában

A római rítus ünnepe

A hagyományos római naptárban január 18-án van Szent Péter apostol római székhelyének ünnepe. Ezt a dátumot az 1962-es kalendárium már köznapként jelzi, Magyarország népe pedig ma egyébként is Árpád-házi Szent Margitot ünnepli, úgyhogy feltehetjük a kérdést az —egyébként protestáns— költővel: „Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?”

A *Cathedra S. Petri* [később hozzátéve: *Apostoli*] *Romae* ünnepét IV. Pál pápa vezette be 1558-ban, és V. Szent Pius is megtartotta *duplex* ranggal, amely később *duplex maius*ra emelkedett. Péter apostol eredeti püspöki széke nem maradt fenn, sokáig azonban ennek hitték a Kopasz Károly császár által 875-ben VIII. János pápának ajándékozott pápai trónust, amelynek számára 1647 és 1653 között Gian Lorenzo Bernini készített csodálatos barokk ereklyetartót az új Szent Péter-bazilika apszisában, az ún. katedra-oltár fölé.

Szent Péter római püspök katedrájának ünnepét Boldog János római püspök, magát a barokk katedra-oltárt pedig Boldog János Pál római püspök alatt törölték el. A katedra-ereklyetartó szerencsés módon megmaradt, ma is látható.

És hogy mi köze ennek a régi kor árnyai által elhomályosított római liturgiához? Pius Parsch, a liturgikus mozgalom egyik apostola így fejt ki, nem sokkal az ötvenes években meginduló liturgikus reform előtt (*Az üdvösség éve. Az egyházi év liturgiájának magyarázata. I: A karácsonyi ünnepkör*, Budapest 1936, 393):

Liturgikus életünk számára jelentős a mai ünnep. Eszünkbe jutott-e már, hogy egész liturgiánk tulajdonképpen a római városi liturgia? Többnyire római helyi szenteket, római templomok fölszentelését ünnepeljük; sőt a stációs napokon évente százszor is végigvezet bennünket a liturgia Róma városán, hogy (lélekben) ott vegyünk részt a misén, Róma püspökével együtt. Mindez sürgeti, hogy mi is odakapcsolódjunk, hogy a római egyház saját püspökségünk legyen. Ezt kívánja a nyugati liturgia jelen fejlődési foka. Másként is fejlődhetett volna. Ha a liturgia az első három század irányában fejlődik tovább, akkor talán nekünk is volna saját patriarkátusunk és saját liturgiánk. Talán könnyebb volna akkor beleélni magunkat. Azonban számolnunk kell a meglevővel. Szükséges, hogy egyek

legyünk a római egyházzal, hiszen a római község tagjai vagyunk. Honi templomunk gyakran egy római templommá tágul, s mi a római püspökkel ünnepeljük a szent titkokat. Így lesz számunkra a római liturgia meghitt jóbarát. Mi különbség van a mai ünnep, meg Péter-Pál ünnepe között? Ott az apostolt, Krisztus első földi helytartóját, a világegyház pápáját ünnepeljük. Ma pedig a római egyház püspökét, amely egyházba mi is be vagyunk kebelevezve (ezért van a breviáriumban a püspökök zsolozsmája). Valamiképpen tehát római liturgiánk házi ünnepét üljük.

Reméljük, hogy e bensőséges házi ünnepet —és a hozzá tartozó házi oltárt— Róma püspöke nemsokára visszaadja a római liturgia rendkívüli formájának.

Rihmer Zoltán

Forrás: <http://capitulumlaiorum.blogspot.com/2012/01/romai-ritus-unnepe.html>

Magyar egyházzeneszek Zsolnán

Immár nyolc éve próbálok Zsolnán tenni azért, hogy változzon valami az egyházzene terén. Az eredmények, ha nem is látványosak, szép lassan mégis mutatkoznak. Az évek során sikerült összegyűjtenem egy kb. 25 fős, lelkes amatőrökből álló csapatot, akikkel szentmisén liturgikus tételeket éneklünk. Ennek nagy részét a középkori többszólamúság egyszerűbb darabjain kívül az általam átírt szlovák nyelvű gregorián tételek teszik ki. Minderről bővebben beszámoltam *Egyházzene — Zsolnán* című írásomban (*Magyar Egyházzene* XVIII [2010/2011] 203–206). Eddigi tevékenységem során csak felnőttekkel dolgoztam. Pedig az igazi távlat az lenne, ha a legifjabb korosztály is megismerhetné és megszerethetné ezt a zenét. Régóta forgatom már a fejemben egy gyermekszköla alapításának gondolatát. Amikor azonban erről a tervemről beszélek Zsolnán, mindenki kinevet. Gregoriánt éneklő gyerekek? Elképzelhetetlen. Hiszen a gyerekek gyerekmisére járnak, ami minden templomban kivétel nélkül gitáros-ugrándozós mise. Ki énekelne egy ilyen „komoly” szkólában ilyen ósdi dolgokat?

Miután egy zenetudományi munkám kapcsán 2011-ben felmérést készítettem a magyarországi énekes iskolákban, saját szememmel láthattam, hogy a magyar gyerekek igenis hajlandóak gregoriánt énekelni, és nem látszik rajtuk, hogy nagyon szenvednének közben. A felmérés során fogant meg bennem a gondolat, hogy meg kellene hívnom néhány énekes iskolás tanárt és diákot Zsolnára. A személyes példa mindig hitelesebb, mintha csak én bizonygatom, hogy Magyarországon létezik ilyesmi.

Amikor a tervemet elmondtam Kocsis Csabának és Balogh Piusznak (Buda-pesti Énekes Iskola, Gödöllői Premontrei Szent Norbert Gimnázium), készségesen támogatták az ötletet, és rögtön el is kezdhettük megbeszélni a megvalósítás részleteit. Hamar kiderült, hogy anyagi források híján nem reális egy